

GATVES DEJA

Deja 8 vai 12 pāriem un solo pārim

Helēnas Tangiļevas-Birznieces horeogrāfija,
Anatola Liepiņa mūzika
Ilzes Mažānes apraksts

Dejas apraksts dots 12 pāriem un solo pārim, bet deju var izpildīt arī 8 vai 16 pāri.

Deja radusies 1947. gadā, kad baletmeistere Helēna Tangiļeva-Birzniece iestudēja savu pirmo latviešu oriģinālbaletu „Laima” ar Anatola Liepiņa mūziku. 1955.gadā Latviešu literatūras un mākslas dekādē Maskavā „Gatves deju” baletā „Laima” izpildīja Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes kultūras nama deju kolektīvs, vadītāja Zinaīda Sama. No pazīstamās tautas dejas izmantots novietojums gatvē un solo pāra dejošana cauri gatvēm, Soļi – gājiena solis uz puspēdām, pieliciena solis un sānsolis. Meitām rokā trejdeksnis.

Dejas sākuma meitenes stāv līnijā skatuves kreisās puses aizkulisēs ar seju pret skatuves vidus līniju. Rokas elkoņos saliektas priekša zem krūšu līnijas, kreisās rokas izstieptā plauksta vērsta ar delnu uz leju Labā rokā ar trejdeksni (trideksnis, trīdeksnis), virs kreisās rokas plauksta.

Puiši stāv līnijā skatuves labās puses aizkulisēs ar seju pret skatuves vidus līniju. Rokas sakrustotas pret krūtīm. (1. zīm.)

Pirmais gājiens

Mūzikas 1.daļa 16.t. x 2.

1.t. Izgaida.

2.- 8.t. Dejojāji ar pieliciena soli (meitas sākot ar kreiso kāju, puiši - ar labo) virzās pa diagonāli līdz skatuves centram. Vienā taktī izpilda divus pieliciena soļus. Meitenes katrā taktī (“viens-“ un “di-”) izpilda četrus uzsitienus ar trejdeksni pa kreisas rokas plauksta virspusi (1.zīm.).

9.-16.t. 9.t. “viens-i ”- pirmā meita, turpinot virzīties sānis, pāiet garām savam puisim pa priekšpusi.”di-vi”- pirmais puisis, turpibot pieliciena soli sānis, pāiet garām savai meitai . Abi partneri paloka galvu viens pret otru. Pārējie dejojāji turpina virzīties uz skatuves centru.

Katrā nākamajā taktī pirmā pāra darbību izpilda nākošais dejojāju pāris. 16.t. beigās pirmie dejojāji nonākuši skatuves priekšplānā-meita skatuves labajā stūrī, puisis kreisajā. 16,t, “di-” dejojājiem vēl viens solis sānis,”-vi” meitas labo, puiši kreiso kāju noliek blakus balsta kājai un nostājās ar seju pret skatuves vidus līniju.

Mūziku atkārtoti

- 1.-8.t. Pirmie dejotāji ar pieliciena soli dodās uz skatuves dibenplānu. Meitenes pieliciena soli izpilda, sākot ar labo, puisī ar kreiso kāju. Nākošie dejotāji, kuri nonākuši skatuves priekšplāna stūros atkārtο pirmā pāra 16.t. “di-vi” darbības un ar pieliciena soli, pievienojoties pirmajiem dejotājiem, virzās līnijā uz skatuves dibenplānu. Pārējie turpina iepriekšējo takšu darbību. (2. zīm.)
- 9.-16.t. Dejotāji pagriežas kolonna aiz pirmās meitas un pirmā puisa un ar gājiena soli virzas kā parādīts 3. zīm., veido gatvi skatuves centrā.

Solo pāris

16.t. No skatuves labas puses pēdējās kulises ar gājiena soli uznāk solo pāris un nostājas gatves galā ar seju pret skatītājiem. Meita puisim pie kreisas rokas. Puisis ar kreiso roku apņem meitu ap vidu, partneru labās rokas sadotas un izstieptas uz priekšu. Meitai kreisā roka sānos.

Otrais gājiens

(II mūz. 8.t.x 2)

- 1.-7.t. Dejotāji uz “viens” pagriežas ar seju pret skatuves vidus līniju un izpilda gājiena soļus uz vietas uz puspēdām. Meitām izstiepta labā roka ar trejdeksti un puisim kreisā roka, ar delnu uz leju, pacelta galvas augstumā. Dejotāji ar roku sveicina solo pāri, katrā taktī izdarot divas darbības ar plaukstu (“-i” uz augšu, “viens-” uz leju.). Brīvās rokas gar sāniem.
- 8.t. Izpilda trīs plašus gājiena soļus, sākot ar labo kāju nostājoties 6. kāju pozīcijā. Nepāra cipara meitas un pāra cipara puisī iet uz priekšu, pāra cipara meitas un nepāra cipara puisī atkāpjas atmuguriski, izveido divas gatves kā parādīts 4. zīm. Rokas visiem nolaistas gar sāniem. Meitenēm trejdekšņa augšējais gals vērst uz augšu.
- Solo pāris-* 1.- 2.t. Ar gājiena soli (katrā taktī četri gājiena soļi) virzas caur gatvi līdz skatuves centram.
- 3.-4.t. Ar gājiena soļiem puisis apved meitu apkārt divus pilnus apļus, griežoties pa labi
- 5.-7.t. Atkārtο 1.-3.t. darbību, nonākot gatves galā.
- 8.t. Atlaiž satvērienu, pagriežas ar seju viens pret otru un ar trim gājiena soļiem atkāpjas viens no otra, puisis uz skatuves kreisas puses kulisēm, meita uz skatuves labās puses kulisēm.
- 9.- 15.t. Atkārtο 1.-7.t. darbību. (5.zīm)
- 16.t. Dejotāji izpildot trīs gājiena soļus un pielicienu 6. kāju pozīcijā veido pāru gatvi. Nepāra cipara meitas uz vietas griežas pa labi ½ pagriezienu. Pāra cipara puisī uz vietas griežas ½ pagriezienu pa kreisi. Pāra cipara puisī un nepāra cipara meitas dejo uz priekšu, lai 16.t. beigās meita atrastos partnerim pie labās rokas (6.zīm.)
- Solo pāris-* 9.-15.t. Ar pieliciena soli virzas katris pa savu gatvi uz skatuves dibenplānu. Meita kustību sāk ar labo kāju, puisis ar kreiso. Meitai sveicienam pacelta labā roka, puisim kreisā.
- 16.t. Ar trim gājiena soļiem satiekas skatuves dibenplāna centrā, pagriežas ar seju pret skatītājiem un aptveras aptvērienā kā dejas sākumā.

Trešais gājiens

(I mūzika 16.t.)

1. -16.t. Puiši 1.t. uz "viens" sakrusto rokas pret krūtīm. Meitenēm rokas paceltas krūšu augstumā. Dejojāji ik pa diviem pāriem veido taisnstūra zīmējumu (6. zīm.)

1.t. šo zīmējumu sāk veidot vadošais dejotājs un ar pieliciena soli virzas skatuves kulišu virzienā. Pārējie dejotāji ar pieliciena soli virzs pret skatītājiem.

Katrā nākamajā taktī taisnstūra zīmējumu sāk veidot nākamais dejotājs. Katrs dejotājs taisnstūra zīmējumā ar četriem pieliciena soļiem virzas uz skatuves malām, ar diviem pieliciena soļiem uz skatuves dibenplānu, ar četriem pieliciena soļiem virzas uz skatuves centru un ar diviem- uz skatuves priekšplānu.

Sākot no 13.t. vadošie dejotāji virzas tikai skatuves kulišu virzienā, veidojot līnijas,

Solo pāris 1.-8.t. atkārto trešā gājiena 1.-4.t. darbību divas reizes, virzoties no skatuves dibenplāna līdz priekšplānam.

9.-12.t. Partneri šķiras. Meitene ar plašiem gājiena soļiem dodas gar skatuves labās malas kulisēm, bet puisis gar kreisās uz skatuves dibenplānu, 12.t. beigās abi satiekas skatuves dibenplāna centrā.

13.-14.t. Ar gājiena soļiem griežas labo elkoņu satvērienā

15.-16.t. Ar gājiena soļiem griežas kreiso elkoņu satvērienā.

Ceturtais gājiens

(I mūzika 16.t.)

Sāmus solis — izejas stāvoklis 3. kāju pozīcija.

"i -" - labo kāju paceļ sānis pa labi

"viens-" solis ar labo kāju sānis nedaudz saliecot ceļgalu,

"- i" - kreiso kāju noliek uz puspēdas aiz labās kājas, pārnesot svaru, vienlaicīgi labo izstiepj sānis pa labi. Soli izpilda nelielā pietupienā. Ceļgali izvērtsti.

"di-vi" - atkārto "Viens-i" darbības.

- 1.-4.t. Labās puses dejotāji sānsoli izpilda ar labo kāju un virzas uz skatuves kreiso malu, kreisās puses dejotāji sānsoli izpilda ar kreiso kāju un virzas uz skatuves labo malu. (8. zīm.) Meitenēm trejdekstis kustības virzienā esošajā rokā. Roka elkonī viekli saliekta un izstiepta sānis. Skatās kustības virzienā. Brīvā roka sānos. Puišiem rokas sakrustotas pret krūtīm. (8.zīm.)

- 4.t. uz "divi" - Neliels viegls piesitiens 3. kāju pozīcijā, lai mainītu virzienu. Meitenes piesitiena laikā paņem trejdekstni otrā rokā.

5.-8. t. Atkārtoti 1.-4.t. darbību pretējos virzienos, lai nonāktu gājiena sākuma vietās.

9.-12.t. Visi puiši, izpildot sānsoli, sākot ar kreiso kāju un virzas uz skatuves labo malu, sākot ar labo kāju, meitenes virzas uz skatuves kreiso malu (9.zīm.)

13.-16.t. Mainot virzienu, atgriežas gājiena sākuma vietās.

Solo pāris- 1.-2.t. Aptvēriena, kā dejas sākuma, ar gājiena soļiem nodejo skatuves labās puses pēdējā kulisē.

Piektais gājiens

(I mūzika 16.t.)

1.t. Dejojāji saglabā līnijas un atrodas ar skatu pret skatītājiem:

uz "viens"-izpilda garu soli atpakaļ ar labo kāju,

uz "ī"- kreiso kāju noliek blakus labajai kājai 6. kāju pozīcijā,

uz "di"- izpilda garu soli uz priekšu ar labo kāju,

uz "vī"- kreiso kāju noliek blakus labajai kājai 6. kāju pozīcijā.

2.-8.t. Partneris atrodas viens otram blakus, meitenēm rokas ar trejdeksti kā dejas sākumā, puišiem – sakrustotas prert krūtīm. Ar gājiena soli, virzas kā parādīts 10. zīm.

8.t. beigās izveido diagonāli no skatuves kreisās puses priekšējās kulisēs uz skatuves labās puses augšējo kulisī.

9.-16.t. Diagonālē atkārtoti III gājiena 1.-8.t. darbību.

Solo pāris – Atkārtoti III gājiena 1.-8.t. darbību virzoties pa diagonāli no skatuves labās puses pēdējās kulisēs uz skatuves kreisās puses pirmo kulisī.(11. zīm.)

Sestais gājiens

(I mūzika 16.t.)

1.-4.t. Atkārtoti ceturtais gājiena 1.-4.t. darbību un ar sānus soli virzas kā parādīts 12. zīm.

5.- 8.t. Maina virzienu un ar sānus soli virzas kā parādīts 13. zīm. izveidojot divas līnijas skatuves centrā ar seju pret skatītājiem.

9.-15.t. Ar gājiena soli virzas kā parādīts 14.zīm. Veido pusloku.

16.t. Uz "viens"- pagriežas ar seju uz skatuves centru, nostājoties 6. kāju pozīcijā.

Uz "divi" – visi paloka galvu

Solo pāris- Nostājas viens otram blakus ar seju pret skatītājiem, meita puisim pie kreisās rokas. Meita labo roku puisim pa priekšpusi uzliek uz viņa labā pleca. Puisis ar kreiso roku aptver meitu ap vidu.Brīvās rokas abiem nolaistas gar sāniem.

1.-4.t. Ar gājiena soli abi griežas pa kreisi (pretēji pulksteņa rādītāja virzienam). Katrā taktī viens no dejojājiem it kā apdejo otru. Ar griezienu virzas skatuves labās puses kulišu virzienā.

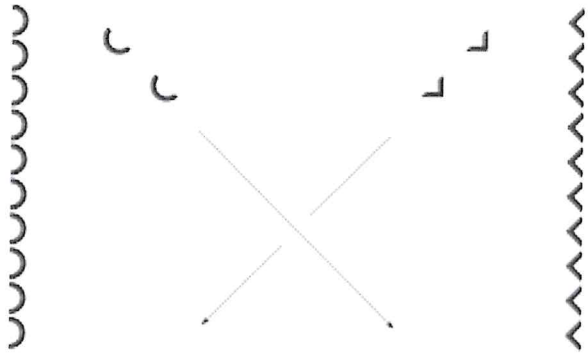
5.-8.t. Nostājas aptvērienā kā dejas sākumā un gar skatuves labajām kulisēm virzas uz skatuves dibenplānu pēc tam uz skatuves dibenplāna centru.

9.-12.t. Ar gājiena soļiem virzas līdz skatuves centram.

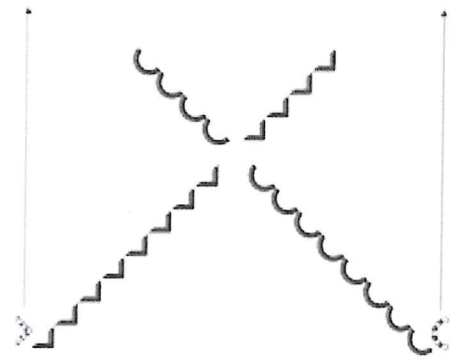
13.-15.t. Griežas labo elkoņu satvērienā.

16.t. Uz "viens" - pagriežas ar skatu pret skatītājiem, nostājoties 6. kāju pozīcijā. Meita puisim pie labās rokas.

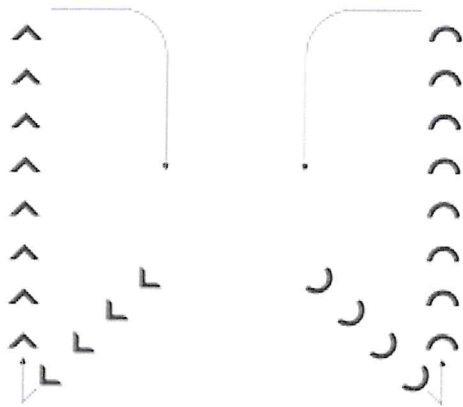
Uz "divi" - paloka galvu

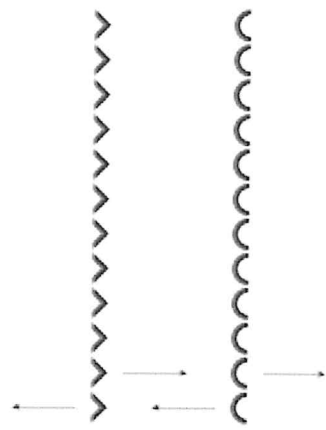
1. din

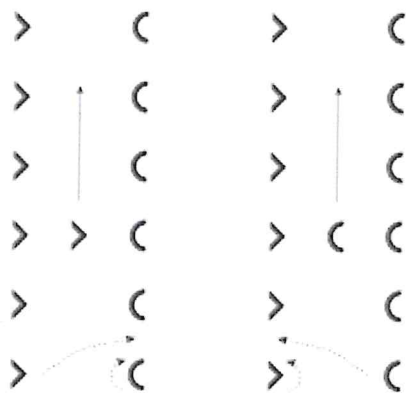
2. din

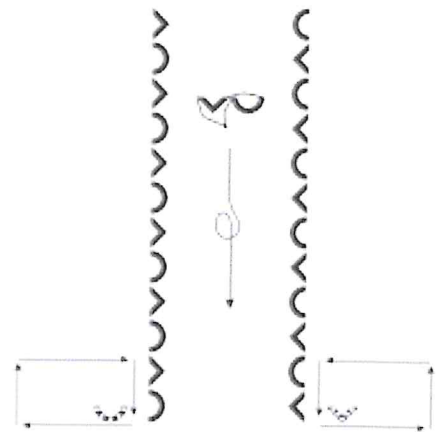
3. din

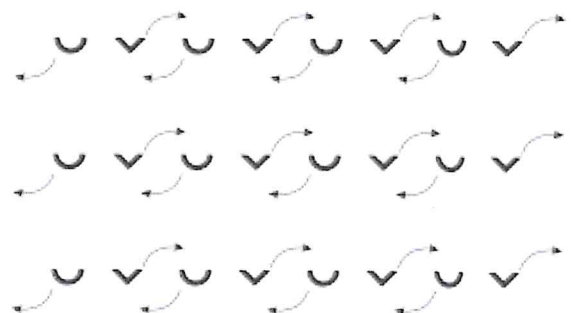
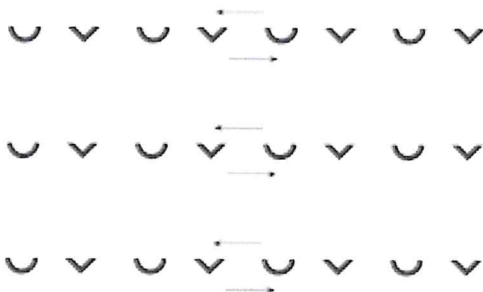
4. din

5. din

6. din

1 Nasteidzoties

Gatves deja

Measures 1-4 of the first system. The music is in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). The right hand features a melody with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a steady bass line with eighth notes. Measure numbers 1, 2, 3, and 4 are indicated below the staff.

Measures 5-8 of the first system. The musical pattern continues with similar melodic and harmonic structures. Measure numbers 5, 6, 7, and 8 are indicated below the staff.

Measures 9-12 of the first system. The melody and bass line continue. Measure numbers 9, 10, 11, and 12 are indicated below the staff.

Measures 13-16 of the first system. The musical notation concludes the first system. Measure numbers 13, 14, 15, and 16 are indicated below the staff.

2

8

Measures 17-20 of the second system. The music continues with a consistent rhythmic and melodic flow. Measure numbers 17, 18, 19, and 20 are indicated below the staff.

Measures 21-24 of the second system. The final measures of the piece, showing a concluding cadence. Measure numbers 21, 22, 23, and 24 are indicated below the staff.